

Amenzi pentru nedepunerea declarațiilor fiscale și neplata impozitelor aplicate în cadrul inspecției fiscale. Ce trebuie să știe contribuabilii?

Autori:

- *Răzvan Brătilă, Avocat, Băncilă, Diaconu și Asociații*
- *Emanuel Băncilă, coordonator Controverse și Inspecții fiscale, Băncilă, Diaconu și Asociații*

Băncilă / Diaconu

Nu de puține ori, în cadrul inspecțiilor fiscale sunt stabilite atât obligații fiscale suplimentare în sarcina contribuabililor, cât sunt aplicate și amenzi contravenționale, pentru neîndeplinirea unor obligații

declarative sau de plată. Este însă legală amendarea contribuabililor, mai ales în condițiile în care există un interval mare de timp (câțiva ani) între momentul neîndeplinirii obligațiilor și aplicarea amenzii? Ce pot face contribuabilii?

Într-un exemplu recent, un operator economic a fost amendat contravențional în urma unei inspecții fiscale cu privire la perioada 2015-2018, pentru nedeclararea și neplata impozitului aferent veniturilor obținute de nerezidenți. Este legală amenda primită?

Pentru a răspunde la această întrebare, trebuie avute în vedere două aspecte esențiale: dacă există un termen legal în cadrul căruia contribuabilul avea obligația de a îndeplini respectiva obligație și dacă au trecut mai mult de 6 luni de la împlinirea acestui termen. Dacă răspunsul la cele două întrebări este „da”, atunci dreptul organelor de inspecție fiscală de a amenda contravențional contribuabilul este prescris, astfel cum vom arăta în cele ce urmează.

Baza legală pentru aplicarea amenzilor contravenționale în materie fiscală se regăsește în Titlul XI al Codului de procedură fiscală. De exemplu, potrivit art. 336 C.pr.fisc., reprezintă contravenție fapta de neîndeplinire la termen a obligațiilor declarative prevăzute de lege, fapta de nereținere de către plătitorii obligațiilor fiscale a sumelor reprezentând impozite și contribuții cu reținere la sursă, sau fapta de neraportare a aranjamentelor transfrontaliere. În plus, cuantumul amenzilor contravenționale nu este deloc neglijabil, el fiind situat între 1.000 lei și 100.000 lei.

Sanctionarea contravențională în materie fiscală nu urmează un regim special, ci se supune aceluiași reguli generale reglementate de Ordonanța Guvernului nr. 2/2001. Acestea prevăd că dreptul aplicării amenzii contravenționale se prescrie în termen de 6 luni de la data săvârșirii faptei, în cazul contravențiilor care se săvârșesc dintr-o dată (*i.e.* instantanee), respectiv în termen de 6 luni de la data încetării săvârșirii contravențiilor în cazul contravențiilor continue (*i.e.* contravențiile care durează în timp).

Atunci când contribuabilul nu și-a îndeplinit, spre exemplu, obligația de a reține la sursă un anumit impozit, este esențial de reținut că nu ne aflăm în prezența unei contravenții continue, ci în prezența unei contravenții instantanee. Mai exact, fapta s-a epuizat atunci când s-a împlinit termenul legal până la care contribuabilul trebuia să declare și să rețină impozitul la sursă, de la acest moment curgând termenul de prescripție de 6 luni.

În exemplul nostru, legea prevedea că impozitul datorat de nerezidenți se declară și se plătește în luna următoare celei în care s-a plătit venitul, respectiv pentru luna ianuarie, până la data de 25 februarie 2015, pentru luna februarie 2015, până la data de 25 martie 2015 ș.a.m.d. Astfel curge un termen de prescripție de 6 luni pentru fiecare lună în parte, de la data de 25 a lunii următoare celei în care era datorat venitul. Prin urmare, la sfârșitul anului 2021, când contribuabilul a fost sancționat contravențional, intervenise deja prescripția extinctivă cu privire la posibilitatea de a aplica amenda pentru toată perioada în discuție.

Cu alte cuvinte, dacă au trecut 6 luni de la momentul la care contribuabilul trebuia să își îndeplinească obligația legală (lunară, semestrială, anuală etc.), acesta nu mai poate fi amendat, întrucât, așa cum arătam, depășirea termenului legal este echivalent cu stingerea dreptului organului de control de a amenda contribuabilul.

De asemenea, este irelevant momentul la care organele fiscale au constatat neîndeplinirea obligației legale de către contribuabil. Să presupunem că neîndeplinirea obligației fiscale a fost constatată cu ocazia inspecției fiscale, care, de regulă, verifică legalitatea și conformitatea îndeplinirii obligațiilor fiscale în urmă cu cel mult 5 ani (*i.e.* termenul de prescripție a dreptului de a stabili creanțe fiscale). Însă termenul până la care poate fi amendat contravențional contribuabilul rămâne cel de 6 luni de la data neîndeplinirii obligației sale și nu este suspendat ca urmare a efectuării inspecției fiscale.

În consecință, recomandăm contribuabililor ca, în momentul în care sunt amendați în urma unei inspecții fiscale, să analizeze împreună cu specialiștii în domeniu dacă respectiva amendă este legală, mai ales din perspectiva momentului la care s-a săvârșit presupusa faptă contravențională.